

«Норуот күүһэ — көмүөл күүһэ!»

ЭНГСИЭЛИ

2017 сыл Олунньу 28 күнэ Оптуорунньук №20-21 (10573)

1935 сыл алтынны 5 күнүгэр төрүттэммитэ

Нам улууһун хаһыата

1996, 2005, 2009 сылларга «Сыл бастыг хаһыата»

БЭҕЭНЭЭ... БҮГҮН... САРСЫН...

Улуус баһылыгы мунһабыттан бэлиэтээһиннэр

Ааспыт нэдиэлэҕэ СР Правительствотын председателэ Е.А. Чекин, Ил Түмэн депутаты А.И. Еремеев, сүрүннээн, үс боппуруоһу көрөн бардылар: Хама-даттаа оскуола, Намга оҕо саада, Аппааныга кулууп тутууларыгар. Ону таһынан композитор Марк Жирков үбүлүөйдээх сылынан Бүлүү улууһунтан делегация кэлэн Ыалдьыттан барбыт. Үлэ-хамнас боппуруоһугар кэпсэтиһини буолбут.

Улуустааҕы библиотека-ҕа историянан утумнаахтык дьарыктанар дьон улууска 3 историческай суолталаах кинигэ сүрэхтэниитин тэрээһинэ ытыллыбыт. Ол курдук, «Мымах уонна кини сыдыаннара», «Православная церковь и школы Намского улуса» уонна «Нам улууһун үһүйээннэрэ, номохторо».

ИДьУО салаатынан уопсайа 38 иһитиннэри киирбит: 9 эчэйи, 4 уоруу, 1 суол быһылаана о.д.а. Сүрүн ороспунньуктааһын өрөбүлгэ буолбут, о.э. сокуоннай сааһын ситэ илик оҕону талаабыттар. Бэрэбиэркэ ытыллар. Ааспыт нэдиэлэ бүтүүтэ 5 киһи балыктыгы баран баран, мунан хааллыбыт дьон эрийбиттэригэр, көрдүүр этэрээт үс массыынаан айааннаа өрүскэ хаама сылдьаллары булбут.

«Эрэл» ТХПК директора Н.Ф. Гуляев иһитиннэрбитинэн, Москваҕа сьезкэ сылдьан кэлбит. Быһыл сайын Саха сиригэр улахан форум ыгытыллыахтаах. Онон элбэх регионнартан губернатордар, туһааннаах үлэһиттэр кэлиэхтээхтэр. Онуоха анал программа онорохха наадатан эгтэ.

Спорт управлениетын начальнига П.Г. Иванов иһитиннэрбитинэн, Горнай улууһугар буулдьанан ытыыга 18 хамаандаттан Нам улууһа иккис миэстэни ылары ситиспит, бастакы — Үөһээ Бүлүү, үһүс — Бүлүү. Күүстээх экстрим күрөҕүөр Евгений Иванов чемпион үрдүк аатын сүктэ.

Культура управлениетын начальнига Е.А. Заровняева иһитиннэрбитинэн, Чурапчыга ыгытыллыбыт республикатааҕы куонкурска улууспуттан эр дьон икки ансаамбыла баран кыттан кэлбит. Ол курдук, Нам с. «Добун» I степеннээх лауреат уонна Аппааны с. «Дуорай» I степеннээх дипломант аатын ылбыттар.

Улуус баһылыгы бастакы солбуйааччы И.И. Сивцева иһитиннэрбитинэн, ааспыт нэдиэлэ устата 4 улуус кыттылаах (Нерюнгри, Мэнгэ Хаҥалас, Хаҥалас, Нам) Амурскай уобаласка, Благовещенск куоратка баран кэлилэр. Ону таһынан Хэйхэ уонна Цэисинь уездка сылдыбыттар. Туризм уонна урбаан өттүн сиһилии билсэн кэлбиттэр. Кэскиллээх айан буолла дьон бэлиэтээн эгтэ.

Бэлиэтэнэ А. СОЗОНОВА

М.К. Аммосов төрөөбүтэ 120 сылыгар

Ааспыт нэдиэлэҕэ улууспут ветераннарын сэбиэтин председателэ С.Д. Кобякова, «Олонхо» дьиэтин директора В.В. Колпашникова, «Оһуохай» түмсүү салайааччыта Т.И. Елисеева улууспут оһуохайдыттарын бөлөбүн кытары П.А. Ойуунускай төрөөбүт-үөскээбит Тааттатыгар тийэн «Довордохуу оһуохайын» түһүлгэтигэр дуоһуйуохтарыгар, сүргэлэрэ көтөбүллүөр, сүһүөхтэрэ тэнийиэр диэри ыллаан-туойан, үгүкүүлээн кэллилэр.

Ытык Күөлгэ тийиэхпит иннинэ Чөркөххө баар Д.К. Сивцев — Суорун Омоллоон тэрийбит музейыгар сырыттыбыт. Манна үгүстэр истибэтэхпитин иһитибит, көрбөтөхпүтүн көрдүбүт.

Улуус киинигэр биһигини улуус баһылыгы солбуйааччыта Изабелла Сивцева, ветераннар сэбиэттэрин председателэ Светлана Беркина, ветераннар хордарын салайааччы, СР культуратын үгүлээх үлэһитэ Павел Христофоров (биһиги Илья Христофоровтыгын быраата), оһуохайдыттар түмсүүлэрин салайааччы Иван Иванов, П.А. Ойуунускай аатынан государственность музейин директора Николай Попов уонна хор, оһуохай түмсүүлэрин чилиэннэрэ үөрө-көтө көрүстүлэр. Барыбытын, ыраахтан кэлбит ма-

аны Ыалдьыттарын, бөбө-таҕа, тупсаҕай тутуулаах, киэн-куон, сырдык балааннарыгар ыныран үүттээх чэйинэн, миньигэс ас арааһынан күндүлээтилэр. Судаарыстыбаннас музейин директора Николай Кузьмич

лэхтээтэ. Биһиги айар куттаах дьоммут Татьяна Евсеева, Валентин Хорунов, Вера Колпашникова олохтоохторго истин көрсүһүүлэригэр махтанан, сибээһи бөбүргөтөр, довордохууну чингэтэр бигэ са-

дик биллибит бастын ааттаах оһуохайдыттарбыт Валентин Хорунов, Семен Алексеев, Татьяна Евсеева, Афанасий Потапов, Александр Ефимов, Иван Иванов, Лидия Пестрякова, Аскалон Егоров уо.д.а., кинилэри

УЛУУ УБАЙДАРБЫТЫН УМНУБАППЫТ

М.К. Аммосов 1917 сыллаахха довордугар П.А. Ойуунускайга суруйбут суруктары (урт киэн-ник биллибэт) архыптан булан кинигэ таһаартарыттарын туһунан кэпсэтэ уонна «эбии бэчээттэтэн ыччаттаргытыгар бу кинигэни тарҕатта этигит» диэн туран, София Дмитриевнаҕа бэ-

наалаахтарын этэн туран, биллилээх олонхоһуппут Егор Герасимович Охлопков — Буоратай «Алантай Боотур» диэн олонхотун кинигэтин бэлэхтээтилэр. Ол кэнниттэн тапталлаах Сахабыт сиригэр, бэйэлэрин үтүө түөлбэлэригэр үчүгэй-

сэргэ оһуохайы кэрэхсээн ээрэ оскуола үөрэнээччилэрэ Олег Чааскын, Яша Ермолаев, Никита Ковлеков оһуохай таһаардылар. Бэртээхэй ырыалары айар, ис дууһаларыттан арыллан үчүгэйдик ылыыр биер дойдулаахтарбыт Владислав Ядреев уонна Аскалон Егоров хасты да ырыаны ыллаабыттарын таатталар олус биһирээтилэр.

Бу тэрээһини тэрийбит, бу түмсүүгэ кыттыбыт Нам, Таатта дьонно улуу убайдарбыт Платон Ойуунускай, Максим Аммосов, кинилэр дьыалаларын салҕааччы убайдарбыт Егор Михайлович Ларионов, Георгий Михайлович Артемьев довордохууларын салҕааммыт довордуу буолуубутун өссө чингэтэн улустарбытын сайыннарыабын, ыччаттарбыт кэскиллэрин арыһаабын, дьонун олоһу оностуобун, улуу дьоннорбут үтүө ааттарын үйэтигиһин диэн илии тутустулар. СИЭН БОЛДУ

СР правительствотын отчуота

Соторутааҕыта, олунньу 13-17 күннэригэр, СР правительствотын үс бөлөбө биһиги улууспутугар тахсан 2016 сыллаах үлэни отчуоттаабыта.

СР гражданскай инициативаны сайыннарар министерство министрэ С.М. Гурьева бастакы бөлөү салайан Салбаҥна, Искраҕа, 2 Хомустаахха, Фрунзеҕа, СР үөрэтин уонна наукатын министрин бастакы солбуйааччы Ф.В. Габышева иккис бөлөү салайан Хатырыкка уонна Никольскайга тийэн отчуоту туруорууларыгар сылдыбытымы.

Мунһахтааччылар кэпсэтигэ бэйэ-бэйэлэрин кэтэсирэн олобокко, көхтөөхтүк кытыннылар. Ханна да араас ыйытыгы үгүс. Олорго, үксүлэригэр, сөптөөх эппиэт бэрилиннэ, быһааран, чуолкайдаан биэрдилэр. Арай, бэрт аҕыях боппуруоска тута эппиэттээһин кыаллыбата. Онон отчуоттааччылар тустаах салайааччыларга тиздэн, быһаарсан баран эппиэти суругунан ыгыттарыахпыт диэн эрэннэрдилэр.

Бумунһахтарга улууспут нэһиликтэрин дьонно маньык боппуруостар быһаарылыбыларын, үлэ ыгытыллыгытын, үбүлээһин көрүллүүтүн туруорустулар:

Салбаҥнар: тутуута саҕаламмыт Таастаах-Салбаҥ суолугар үбүлээһини үгүөрүтүк көрөн, түргэнник бүтэттэрэри; эдэр элбэх оҕолоох ыаллар дьэ туттар кварталларыгар гаас, эл. уот ситимин тартарары; сибээс хаачыстыбалаах буолуутун ситиһэри; ходуһалары тупсарыыга, күрүөнү тутууга, мелиоративнай үлэлэр барыларыгар үбү көрөн үлэ ыгыттарыны, Мелиорация министрствота дулҕаны астарар анал техниканан хаачыһытын; оскуола «Агрооскуола» статуһун ылбытынан, МТЗ тракторынан хаачыһыгар; иһэр уу хаачыһыбата мөлтөөбүнэн, күөлү уолбуттарынан сир анныттан скважина туруоран ууну ылыыны, Хан-

СОРУНУУЛААХТЫК ТУРУОРСАЛЛАР

чалы үрэхтэн ууну бырахтарар турбаны тардыыны былаанга киллэрэри, үбүлүүрү; спортивнай саала тутуутун ситэттэрэри.

2 Хомустаахтар: Хатас-Суотту суолун тутуутун ыгытыны; Ленскай остурук тутуутун үбүлээн ыгыттарыны, СР культуратын министрствота көмөлөһүүтүн; интернат дьиэтин былаанга киллэрэн туттарыны; эдэр специалистар идэлэринэн үлэлиилэрин ситиһиигэ анал былаан ылынан үлэ ыгытары; хаарбах чааһынай дьиэлээхтэри туораппакка «Хаарбах дьэ» программаҕа киллэрэн дьиэлири; ылыллыбыт дьаһаллар, ыгытыллыбыт үлэлэр төһө көдьүүстээх буолбуттарын ырытыыны күүһүрдэри; тыа сиригэр көмөлөһөр буоллаахха, чааһынай, тэрээһиннээх хаһаайыстыба диэн араарбакка көмө онорууну; саҕа кварталга эл. уот линиятын тардыыга үбүлээһини быһаарары; көһөрүллүөхтээх бөһүөлэктэргэ олорор дьиэлээх дьонго материалнай көмөнү онорууну; культура дьиэтин тутууну былаанга киллэрэри, үбүлүүрү.

Искралар: оҕо саадын дьиэтин туттарыны; эдэр специалистар олорор уопсай дьиэлэрин туттарыны; сибээс үлэтин тупсарыыга туһааннаах терилтэлэргэ ирдэбили туруорууну; гаас, эл. уот тарифтарын үрдүккө дьаһаллары ылыныны; оскуолаҕа мастарыскыай дьиэтин эбии тутууга үбү көрүүнү, көмөлөһүүнү; оҕону таһар техниканан хаачыһылы боппуруоһун быһаарары; эдэр специалистарга анаан уопсай дьиэни тутууну; ходуһалары күрүөлээһин үлэтин ыгытары, үбүлүүрү.

Фрунзелар: ФАП дьиэтин ту-

тууну, фельдшери ыгытан, олордон үлэлэтиги; сибээс, интернет ситимин туһаныны тупсарыыга үлэни ыгытыны; өрүс сүннүн көннөрүү, диригэтии үлэлэрин ыгыттарыны; Е.Г. Охлопков - Буоратай Ыһаабын тэрээһиннээхтик ыгытыны.

Хатырыктар: оҕо садтарыгар медсистерэ штатын хааллары; т/х сайыннарыыга туһаайлыбыт граннары биердиилээн дьонго, хаһаайыстыбаларга биэрбэккэ, нэһилиэк дьаһалларыгар биэрэн түнэттэрэри; өртөөһүн ыгытыллыбатыттан, уот барыта чаастык тахсарынан, өртөөһүнү тэрээһиннээхтик сыл ахсын ыгыттарыны; саҕа кулууп дьиэтин туттарыны; соххоз гарааһын реконструкциялаан, баһаарынай депо онорууга үбүлээһини быһаарары; оскуолаҕа рабочай профессияларга, техникаҕа үөрэтиги киллэриини; кэнники сылларга сир-уот ситэ туһаныллыбат, көрүлүбүт буолан, оттонор сирдэр мас-от үүнэн кыараабыттарынан, дулҕаламмыттарынан, сир онорууга, ходуһалары, баһыналары күрүөлээһингэ күүскэ ылсары, анал программа ылынан үлэлири; оскуола капиталнай өрөмүөнүгэр үп көрөрү; племенной үлэни атаҕар туруоран, сүөһү, сылгы боруодатын тупсарыыга, ахсаанын элбэтигэ былааннаах үлэни ыгытары; Граф Бизергинээҕи техникумга сылгыһыттары үөрэтэр киини аһыны; Хатырык-Түбэ суолугар, бөһүөлэктэр ортолорунан аһар кэрчигэр, «сытар полицейскайдары» онорторору; бөһүөлэктэ хоту өттүгэр баар суол 2 муостатын сангардары; Атамайга автобус тохтуур сирин онорторору, суол бэлиэлэрин туруортарыны; оскуолаҕа начальнай байыаннай бөлүмнээһини киллэриини; акусмер-гинеколог штатын Хатырык балыһаһыгар көрөн үлэлэтиги; саҕа

кварталга эл. уот, гаас ситимэ тардыллыларын быһаарары; «Бүлгүттээх» мелиоративнай ситимин сөргүтэн, сир-уоту нүөлсүтүүнү быһаарары; хамнас сирэ суох араастаһытын тохтотору; сайылыктааһын сөргүтүүнү, саҕа ынаҕар болдомтону уруууну.

Никольскайдар: «Бүлгүттээх» мелиоративнай системаны чөл түһэрэри, улахан кыамталаах носуостары үлэлэтиигэ электроэнергия кыамтата тийибэтигэр, саҕа трансформаторнай станцияны туруортарыы боппуруоһун быһаарыны; пенсия кээмэйгэ кыратынан, Саха сирин пенсионердарын пенсияларыгар Хотугу надбавканы аахтарыны РФ таһымыгар туруорсары; саҕа оскуоланы, оҕо саадын туттарыны; арыы сирдэргэ өртөөһүнү ыгытыны хаачахтаабаты; өртөөһүнү нэһиликтэр дьаһалларынан, хаһаайыстыбаларынан сыл ахсын былааннаахтык ыгыттары; Дьокуускайга Саха Айыгытын дьиэтин тутууну; стаан киирбит тыллары, терминнэри аһара сахатыттан, олуттаҕас, олунатык иһиллэр, киһи өйдөөбөт тылларынан солбуйан дьону булкуйуну тохтотору; Октябрьскай революция, сэбиэскэй былаас үтүөлэрэ элбэтин, ону мэддэхэр сатамматын өйдөөн туран, Гражданскай сэриини кырдыгынан сыаналыгыры, Никольскайга өлбүт бастааннаһыттар угуохтарыгар өйдөөбүннүк туруорууну; дьаһалтар т/х специалистарын хамнастарын үрдэтиги; саҕа бастыг дьонун экирэттиһэн туоратыны тохтотору; даамба тутуутугар үбүлээһини быһаарары; элбэх сүөһүнү иитэр кэтэх хаһаайыстыбалаах дьонго үлэ ыстааһын ааҕары.

Нэһиликтэргэ буолулаабыт мунһахтарга барыларыгар СР правительствота 2016 сылла ыһыт үлэтин «биһиритит» диэн мунһахтаабыт дьон бары уураах ыһынылар. Биер да киһи туттуммата, утарбата.

И. ИВАНОВ

Кэрэ эйгэтигэр

Олунньу 24 күнүгэр Нам сэлиэнньэтигэр кинотеатрыгар Бүлүү улуунуттан 10 киһитэн турар бөлөх ыалдыттаата. Кинилэр сыаллара-соруктара - биір дойдулаахтара, Саха сиригэр бастакы композитор М.Н. Жирков, 125 үбүлүйдээх сылыгар анаан кэнсэр кэһиһлээх айанныы сылдыаллар. Уопсайа 6 улууска сылдыахтаахтарын иһитиннэрдилэр. Ол курдук: Нам, Уус Алдан, Амма, Таатта, Мэҥэ Хаҥалас, Чурапчы. Бастакынан, Нам улуунугар кэлэ сылдыабыт диэн кэпсээтилэр. М.Н. Жирков үлэлээн-хамсаан сылдыабыт улуустарынан турне тэрийбитэр. Улуустарыгар 2017 сыл М.Н. Жирков сылынан биллэриллибит. Ол чэрчитинэн араас тэрээһиннэр ытыгыла туралларын, ытыгыллаахтартарын иһитиннэрдилэр. Турне кытыгылаахтара: «Бүлүү улууһа» МТ баһылыгы социальнай хайысхага солбуйааччы, бөлөх салайааччыта В.Ф. Тихонова, Бүлүү улууһа МТ культуура уонна эдэр ыччат политикатын управлениетын салайааччытын эбээһинэһин толорооччу, СР культуура туйгуна А.А. Дашевская, СР национальнай библиотекатын искусство отделын сүрүннүүр библиограба, СР культуура туйгуна Т.Н. Семенова, Бүлүүтээҕи «Алгыс» сынньалаҥ киин дириэктэрэ, СР культуура туйгуна Э.В. Жирков төрөөбүтэ 125 сааһыгар аналлаах үбүлүөйүнэй тэрээһиннэри ытыгар республикатааҕы тэрийэр хамыһына чилиэнэ, бырайыак ааптара Н.И. Иванова,

Бэлиэ күннэр

Олунньу 10 күнүгэр Үөдэй нэһилиэгэ 385 сыллаах үбүлүөйдээх сылын тэрээһинин өрөгөйдөөхтүк аһар, дьоро күнэ буолан ааста. Бу күн «Саха сирин нэһилиэктэрэ. Нам улууһа-Үөдэй» кинигэ сүрэхтэниитэ уонна ааспыт сыл бастыггарынан наһараадалааһын буолла. З.П. Саввин аатынан орто оскуолаҕа Захар Прокопьевич Саввин 102 сааһын көрсө үөрүүлээх линейка, гражданственность уроктара тэрээһиннээхтик ытыгыллына. Эбиэт кэннэ ынырыылаах ыалдыттар Ийэҕэ албан аат музейыгар сырыттылар. Үөрүүлээх бэлиэ күнүгэ эдэр ыал эбилиннэ, нэһилиэк дьаһалтатын дьэтигэр Валентина уонна Максим Шестаковтар сокуонунан ыал буолар долгутуулаах күннэрэ буолла. Олунньу 10 күнэ өссө биір историческай бэлиэ күнүн туһунан 1642 сыллаахха, ол эбэтэр 375 сыл анараа өттүгэр Иван Галкин Үөдэй нэһилиэгэр перепись ыппытын туһунан А.Д. Яковлев музей салайааччыта иһитиннэрдэ. Онон барыта сөп түбэспит курдук дьоро күн ааста. «Үбүлүөйдээх сыл сүрүн соруктара» диэн төгүрүк остуолга сүрүн ыалдыттарынан «Нам улууһа» МТ баһылыга А.П. Атласов, улуустааҕы бэтэрээн сэбиэтин председэтелэ С.Д. Кобякова, улуустааҕы социальнай харалта управлениетын салайааччыта Н.Г. Парников, «Бичик» национальнай кинигэ кыһатын кылаабынай редакторун солбуйааччы уонна сакааһынан тахсар редакция сэбиэдиссэйэ Л.Н. Иванова, Үөдэй кинигэтин онгорбут редактор М.П. Степанова, атыгыргээн складын сэбиэдиссэйэ В.И. Дмитриева, атыгыргээн салаатын сэбиэдиссэйэ С.П. Габышева, республика үтүөлээх уонна народнай артыһына В.С. Татаринов, Үөдэй, Нам улуунун ытык киһитэ Д.Т. Аргунов, «Эн-сиэли» редакция, «Росгосстрах» сэбиэдиссэйэ А.И. Харитонова, онтон да атын ынырыылаах ыалдыттар, нэһилиэк депутаттара, общественность, тэрилтэ салайааччылары кытыгыны ылылар. Сөптөөх, быһаарынылаах кэпсэтиилэр, этиилэр, санаалар үбүлүөйдээх сыл чэрчитинэн киридилэр. Александр Павлович улуус үрдүнэн үһүс кинигэ сериятын быһытынан, Үөдэй нэһилиэгин кинигэтигэ научнай

УЛУУСТАРЫНАН ТУРНЕ

Бүлүүтээҕи «Алгыс» сынньалаҥ киин студия салайааччыта, СР культуура туйгуна Э.В. Жирков, композитор, «Хаһааччай» хор, улуустааҕы ырыа айааччылар салайааччыта И.И. Туласынов, Бүлүүтээҕи «Хаһааччай» хор уус-уран салайааччыта, СР культуура туйгуна Е.Н. Туласынова, Гран-при хаһаайына, республикатааҕы куонкурстар лауреаттара И.В. Данилов, Сэбиэскэй Сойуус геройа Н.С. Степанов аатынан Бүлүүтээҕи орто оскуола учуутала, СР үөрэ-үйриитин туйгуна, СР культуура туйгуна, республикатааҕы куонкурстар лауреаттара М.П. Сивцева, СР культуура туйгуна Л.Н. Матвеева. Балдыттар быһа тардан М.Н. Жирков туһунан сөһөргэтиллэр. Үлэлэрин-

хамнастарын туһунан кылгастык билиһиннэрдилэр. Муус устар 23 күнүгэр Республика былаанынан Д.К. Сивцев-Суорун Омоллоон аатынан опера уонна балет театрыгар М.Н. Жирков үбүлүөйүн чэрчитинэн муннах ытыгыллаахтара. Муус устар 28-29 күннэригэр Москваҕа Чайковская аатынан консерваторияҕа кэнсиерди барыахтаахтарын иһитиннэрдилэр. Эбэрдэ, ахтыы бүһпүтүн кэннэ, ырыа ыпсарылына, тыыннаах доҕуһуол сагараата. Бүлүү улууһа 8 нүөмэр кэһиһлээх кэлбит, уопсайа 10-н тахса нүөмэр туруорулунна. Тэрээһин түмүгэ ыалдыттары кытта уопсай хаартыскаҕа түстүлэр.

Аксинья ТАТАРИНОВА

ҮӨДЭЙГЭ — ҮБҮЛҮӨЙДӨӨХ СЫЛГА

хабааннаах, киэн ис хоһоонунан тахсыбытынан эбэрдэлээн туран, бу өрөгөйдөөх сылы тэрээһиннээхтик тэрийэн ытыгарга үбүлүөйдээх сыл тула санааларын эттэ. Маны таһынан, Ил Дархан Е.А. Борисов дьаһала тахсыбытын иһитиннэрдэ. Бу сыл «Үөдэй» кирири сурга уонна 385 сылынан стела тутуутун бастакы проега онордулунна. Төгүрүк остуол кытыгылаахтара стела тутуллар миэстэтин туһунан санааларын этилэр, маны таһынан, үбүлүөйдээх сылга үгүс этиилэри киллэрдилэр. Биір дойдулаахтарбыт көмөлөһөргө мэддьи бөлөмнэрин, үбүлүөйүнэй фондаҕа күүс-көмө буолуохпут диэн баҕа санааларын этилэр, биір түмүккэ кэллилэр. «Үөдэй нэһилиэгэ» кинигэ сүрэхтэниитин тэрээһинигэр улуус баһылыга А.П. Атласов, Рыкунов аатынан улуустааҕы библиотека краеведение салаатын сүрүннүүр специалиһа Р.Н. Дьяконова, ааҕааччыны кытта үлэ отделын сэбиэдиссэйэ К.К. Попова, «Бичик» кинигэ кыһатын коллектива, улуустааҕы бэтэрээн сэбиэтэ, биір дойдулаахпыт, Үөдэй түмсүү салайааччыта Ф.А. Соловьев, 1 Хомуस्ताах нэһилиэгин баһылыга В.Г. Жирков, Партизан нэһилиэгин баһылыга А.Н. Зырянов, Ленскэй нэһилиэк аҕа баһылыгы солбуйааччы А.В. Бочкарев, онтон да атыттар эбэрдэ тылларын тиэртилэр. Нэһилиэк баһылыга С.В. Ядреев кинигэни өр сыл устата хомуйан таһаартарбыт «Ийэҕэ Албан аат» музей салайааччытыгар, Россия үтүөлээх учууталыгар, Нам улуунун ытык киһитигэр Алексей Дмитриевич Яковлевка, орто оскуола учууталыгар, үөрэҕири туйгунугар, Үөдэй нэһилиэгин ытык киһитигэр Евдокия Кононовна Яковлеваҕа уонна кинигэҕэ материал хомуйарга үлэлэспиттэргэ истинник махтанна, сэмэй бөлөхтэри туттарда. А.Д. Яковлева Үөдэй нэһилиэгин Ытык киһи бэлиэ знагын туттарда. Киэн ис хоһоонноох

нэһилиэк талааннаах тарбахтаахтарын быыстапкага турда, эбэрдэ кэнсиэргэ биір дойдулаахтарбыт Владислав Ядреев, үтүөлээх уонна норуодунай артыыс Владимир Татаринов бу киһэни өссө киэргэттилэр. Бу күн ааспыт сыл түмүктэринэн нэһилиэк баһылыга бастыггары наһараадалаата, ол курдук «Бастыг түөлбө» үрдүк аагы иккис «Сайдам» түөлбө салайааччы Иванова Мария Николаевна, иккис миэстэҕэ «Айылыгы» түөлбө салайааччы Ядреева Екатерина Николаевна, үһүс миэстэҕэ «Сардаҥа» түөлбө Винокорова Анфиса Валерьевна инники кэжкэбэ ааттаннылар. «Бастыг общественной тэрилтэ» номинацияҕа пенсионердар уонна бэтэрээннэр сэбиэттэрэ, «Лучшая образцовая территория предприятия» анал ааты З.П. Саввин аатынан Үөдэй орто оскуола коллектива, урбаанныттар уонна биірдиһилээн дьоннорго «Лучший участник благотворительных акций» номинацияҕа урбаанныт Эдгар Константинов, тэрилтэлэргэ «Лучшие участники благотворительных акций» «Сарыал» сынньалаҥ киин коллектива, «Лучший лидер ветеранского движения» анал аат Екатерина Дмитриевна Николаева, «Лучший по профессии» үрдүк аат орто оскуола нуучча тылын уонна литературатын учуутала Евдокия Михайловна Ядреева, «Лучший работник АПК» Николай Афанасьевич Эверстов «Ымыях» бааһынай хаһаайыстыба үлэһитэ ааттаннылар. «Сыл бастыг спортсмена» анал аат Намнаагы педагогическай колледж студена Руслан Ядреева, «Бастыг студент» үрдүк аат эмиэ бу колледж студеныгар Дьулус Бубякинҥа туттарылына. Үлэ-хамнас үбүлүөйдээх сылга күөстүү оргуйар, былааннаах үлэлэр бары хайысхаҕа ытыгыллаллар, ол аата Үөдэй инникилээх, үүнэр-сайдар кэскиллээх.

Е.А. ЭВЕРСТОВА, Үөдэй

Улуус баһылыгы колонката

ААСПЫТ НЭДИЭЛЭБЭ

Ааҕааччы, дорообо!

Ааспыт нэдиэлэ саҕаланыыта биһиги улууспутугар правительство председэтелэ Евгений Алексеевич Чекин тахсан үлэ-хамнас хаамытын билистэ. Бу көрсүһүүнү Ил Түмэннэ депутат Алексей Ильич Еремеев быһаччы тэрийсэн тус бэйэтинэн кытыгыны ылла. Бастаан правительство баһылыгы Намнааҕа сырытынан, Е.М. Шапошников аатынан оскуола үөрэнээччилэрэ хас да сиринэн тарҕанан үөрэнэллэрин көрдө-иһиттэ. Санатан эттэххэ, эргэ оскуола авариянай өттүнэн сабыллыбытынан, оҕолору үөрэтии, иитии чааһынан үлэлииргэ олус уустук усулуобуйа үөскээбитэ. Саҥа тутуллуохтаах оскуола бырайыага онордуллан экспертизаны ааспыт. Манна 220 миэстэлээх, 50 миэстэлээх интернаттаах оскуоланы тутууга 308 мөл. солк. эрэйиллэр. Евгений Алексеевич балаһыанна мөлтөҕүн сиһилии билсэн баран, муус устарга бюджет корректировкатыгар, хайа сатанарынан, тутууну саҕалыырга үбү быһаара сатыахпыт диэтэ.

Салгыы улуус киинин созууру эңгэригэр урут тутуллан испит уонна балаҕа өр бириэмэҕэ тохтоон турбут 120 миэстэлээх детсад дьэтигн көрдө-иһиттэ. Бу уопсай сыаната 108 мөл. солк. объёгы тутарга концессия бэрээдэгинэн инвесторы булуохха наада диэн санааҕа кэллэ. И.Е. Винокуров төрөөбүтэ 120 сылыгар биір сүрүн туруорсуунан Аппааньга кулуп дьэтигн тутуу кирибитэ (биллэрин курдук, урукку кулуп оукка былдынан турар). Бу 118 мөл. солк. сметэлээх объекка тутуу уонна архитектура министрствота конкурсу ытыган бэдэрэ-этчиги быһаарыта, тутууну саҕалыырга 1 мөл. солк. көстүбүтэ. Аны инвестпрограммаҕа үбүлээһини быһааран, культура дьэиэтэ сотору кэмийэн тутуллан үлэҕэ кириэрин туһунан балаҕа үлэ эрэйиллэр. Ааспыт нэдиэлэҕэ правительство председэтин солбуйааччы Михаил Гуляевка Атамай аҕа ууһун 125 сыллаах үбүлүөйүн тула кэпсэтии барда. Бу аҕа ууһа тэнийэн 12 нэһилиэккэ тарҕаммыта, онтон 5-нэ биһиги улууспутугар бааллар. Онон 3 муниципальнай тэрилтиилэр бу үбүлүөйү күүстэрин холбоон, үрдүк таһымна ытыгылларгыгар чопчу соруктар турдулар, үбүлээһинэ торумманна. Ити курдук сыл саҕаланнаҕыттан Саха сирэ Россия судаарыстыбатыгар кирибитэ 385 сылын көрсө, Үөдэй уонна Модут нэһилиэктэрэ тэриллибиттэрэ 385 сылыгар, Олонхо ыһыаҕын көрсө капиталнай тутуулартан саҕалаан, маассабай тэрээһиннэргэ тийэ элбэх былааннар онордуллан күргүөмнээх үлэ-хамнас ытыгыллыаҕа. Улуус дьоно-сэргэтэ маньык тэрээһиннэргэ ким туох кыахтааҕынан, дьөбүрдээҕүнэн, туораттан кэтээбэккэ, быһаччы кытыгыахтара диэн битэ эрэллээхпин. 2014 сылга VI-с спортивной Ооннуулары бука бары биір киһи курдук сомоҕолоһон, үрдүк таһымна ыппыһыт онуоха тирэх-көмө буолуоҕа.

Александр АТЛАСОВ

Саха сиригэр - Ыччат сыла

ИННИКИ КЭСКИЛ - БИҢИГИ

Быйылгы сыл Сахабыт сиригэр Ыччат сылынан биллэриллибитэ. Сыл саҕаланнаҕыттан онуоха аналлаах араас хабааннаах тэрээһиннэр ытыгыллаллар. Олортон биір дэстэринэн улууспутугар «Инники кэскил — биһиги» диэн ааттаах сыл бэлиэтин эстафетата ытыгыллына. Ыччат уонна дьэиэ кэргэн политикатын управлениетыттан, дьарыктаах буолуу киинтэн, «Бизнес-инкубатортан» специалистар бары нэһилиэктэргэ сылдыан олохтоох ыччаты кытта көрүстүлэр. Көрсүһүүгэ тийбит ыалдыттар араас программалар, субсидиялар, бэйэ дьыалатын тэринии, эдэр дьэиэ кэргэни дьэиэн хааччыыты, тутуу этэрэтигн, СР баһылыгынын граны, патриотическай иитии тустарынан иһитиннэри онордулар. Оттон олохтоох ыччат күннээҕи олохторугар көрсөр кыһалдаларын, ситиһиллэрин,

биір тэн формаланахтарын баһараалларын о.д.а. кэпсээтилэр, араас ыытыгылары биэрдилэр, этиилэри туруорустулар. Хас биірдии төгүрүк остуол интериэһинэй, сэргэх кэпсэтии быһытынан ытыгыллына. Үгүс нэһилиэккэ ыччат специалиһын штата баар буолан, бары түмсүүлээх, актыыбынай, түөлбөлэрэ сайдарын туһунан кыһаллаллара көстөр. Оттон Арбын уонна Таастаах нэһилиэктэригэр ыччаты түмэр, салайар киһилэрэ суоҕа үлэни атахтыыр, тулаайах күс оҕотун курдуктар. Онон специалиһа суох нэһилиэктэр дьаһалтала итиннэ өйдөөн, анал үлэ миэстэтин көрөллөрө буоллар, ыччата быдан түмсүүлээх, сомоҕолоһуулаах, түөлбөлэрин туһунан үлэлиир-хамныыр улахан хамаандалаах буолуо этэ.

А. СОЗОНОВА

Үтүө сонуннар тиһиктэрэ

ЫРЫАНАН ОПОБУ ТУОЙАН

Олунньу 23 күнүгэр, Чурапчы улуунугар, 2 сылга биридэ ытытыллар республикатааҕы «Поющее мужское братство» көрүү күрэх буолла. Ырыа куттаах, культура эйгэтин сайдытыгар кылааттарын киллэрсэр эр дьон вокальной ансамбылларыгар бу ырыа түһүлгэтэ РФ Аҕа дой-

дугун көмүскээччилэрин күнүгэр умнуллубат үтүө өйдөбүлү хаалларда. Уопсайа 16 улуустан 340-тэн тахса эр дьон мустан 5 народнай, 20 самодетельнай ансамбыл кыттыыны ыыллылар. Түмүккэ, 1 ст. лауреат - «Добун» ансамбыл, Нам улууна, Нам нэһилиэгэ (сал. СР Куль-

туратын туйгуна Афанасий Тараринов), 1 ст. дипломант - Нам улуунун Аппааны нэһилиэтин «Дуорай» ансамбыла ылла (сал. СР Культуратын туйгуна Саргылана Пономарева).

Бэйэ информ.

Үтүө үгэс үөдүйдүн

Олунньу 13 күнүгэр саха саланнаах, саха суруктаах дьонно-сэргэбэ, сылтан сыл аайы киэнник бэлиэтэнэр дьоро күн буолла. Быйыл саха алпаабытын онорбут, саха суругун-бичигин төрүттээбит сүдү киһибит Сэмэн Андреевич Новгородов 125 сылын туолла. Бу күн Н.М. Рыкунов аатынан улуустааҕы библиотекаҕа сылын аайы ытытыллар «Саха-дьыктаан» аахсыһа буолла. Дьыктааны И.С. Гаври-

«ТУЙГУН» СЫАНАҒА СУРУЙДУЛАР

льев аатынан 1 №-дээх Нам орто оскуолатын саха тылын, литературатын учуутала Люция Григорьевна Замятина ыттыта. Суруйааччылар Софрон Данилов «Сүрэх тэбэрин тухары» романтан «Сарданалаах сарсыарда» быһа тардыыны суруйдулар. Тоҕус киһи «үчүгэй» сыанаҕа, сэттэ киһи «туйгун» сыанаҕа

суруйдулар: Нам нэһилиэгиттэн Евсеева В.Д., Попова Н.С., Новгородова В.С., Охлопкова Ф.И., Новгородова М.Д. (Бөгүн), Уваровская Т.В., Касьянова А.А. (Салбан).

К.К. ПОПОВА,
Н.М. Рыкунов аатынан киин библиотека аҕааччыны кытта үлэлиир отдел сэбиэдиссэйэ

БИЛИГИТ САЙДА ТУРДУН

билиһиннэри», иккискэ «Интеллектуальной», үһүскэ «Толкуйдаа, оонньоо, кыай» диэн. Бастагы түһүмэххэ оҕолор бэйэлэрин тустарынан туох да иннигэһэ-толлугаа суох билиһиннэрдилэр. Иккис түһүмэххэ саха биллэр суруйааччыларын мэтириэттэрин көрдөрөн, хайа суруйааччы буоларын уонна хайа суруйааччы суруйбутун ыйыппыттарыгар оҕолор балаҕа билиһиннэртэрин көрдөрдүлэр. Салгыы үһүс түһүмэххэ билигин соччо туттуллубат тыллар суолталарын, өйдөбүллэрин о.д.а. уустук ыйытылары биэрбиттэригэр балаҕа ыарырааттылар да, эппиэтти сатаатылар. Нам 1-кы оскуолатын алын сүһүөх кылааһын оҕолоро, искусство оскуолатын фольклор кылааһын «Дьырыыатта» диэн ааттаах бөлөҕө «Чөл туруктаах буолуу» диэн чабырҕабы олус ылыннарылаахтык аахпыттарын үөрэ, астына иһиттибит. «Байанай алгыһа» диэн тойуктан быһа тардан, Шадрин Тимур, Софронов Костя олохтоох автор И.А. Бубякин суруйбут «Сайылык уолаттара» диэн хохону олус табыллан аахтылар. «Дьырыбына Дьырыыатта» диэн олонхоттон быһа тардыыны Р. Хордогосова олус ис-иһиттэн аһыллан туран туйобутун, балаҕа уһун тойугу толорбутун сөҕө, хайгыы иһиттибит. Громов Демир «Чабылхай Махсыым-

мыт» диэн хохону чаччы киэн туттуулаахтык аахта. Дьэ, ити курдук, оҕолор сахаларын ийэ тылыгар билиһиннэрин тургустарын түмүгүн таһаары долгутуулаах быһаарар түһүмэҕи дүүллүүр сүбэ председателэ, Ленскэй нэһилиэк ыччатын лидерэ М.А. Петров, чилиэннэр С.Г. Ушницкая, Н. Рыкунов аатынан киин библиотека библиограба уонна оҕо саадыгар муусукаҕа оҕолору уһууааччы Э.Т. Саввинова түмүк таһааран иһитиннэрдилэр. Түмүккэ 1 миэстэни гимназия үөрэнээччилэрэ ыланнар «Электра» маҕаһынтан 1000 солк., 2-с миэстэни 1-кы оскуола «Айыы оҕолоро» диэн ааттаах бөлөхтөрө 500 солк., 3-с миэстэни 2-с оскуола «Дьүрүлгэн» бөлөҕө ылан, 500 солк. сертификатынан, номинацияларынан, грамоталарынан наһараадаланнылар. Биһиги истэ-көрө олохтор дьон оҕолор тылга-өскө күрэхтэрин сэргээтибит. Оҕолор бары сахалыы таннан-симэнэн кэлбиттэрэ тэрээһини өссө тупсарда. Онон инникитин даҕаны, сахабыт ийэ тыла, ситимэ салҕанан, утума уһаан, кэскилэ кэҕээн иһэр эбит диэн бөҕө санаалаах тарҕастыбыт, онуоха онкулу охсор, суолу тэлэр уһууааччыларга махтанан туран, үлэлэригэр өссө ситиһиллэри, олохторугар этэн-нэ буолууну баҕарабыт.

З.И. ЕГОРОВА

УНУРЭХ ТЫТТАР

Таптыыр кэргэммин, күн күбэй ийэбитин, иһирэх эбэбитин, эйбэс балтыбытын, эдьийибитин, 33 сыл медицина эйгэтигэр энкилэ суох фельдшер-лабораньнан үлэлии-хамсыы сылдьар Партизан олохтообун ЭВЕРСТОВА НАДЕЖДА КИРСАНОВНАҕЫ үйэ анардаах өрөгөйдөөх үбүлүөйүнэн сүһүөхтөөх бэйэбит сүгүрүйэн туран, хоолдуктаах бэйэбит хонкуйан туран ис сүрэхпиттэн долгууан истинник эбэрдэлибит, сахалыы сайаҕастыы айхаллыбыт!

Күндү киһибит Эн биһигини куруук көрө-истэ, арчылыы, харыстыы, өйүү, көмөлөһө, уҕараабат сылаас тапталгынан дьиз кэргэниг туруктаах, оҕолорун, сиэннэрин чэгиэн-чэбдик дьон буола улааталарын туһугар сыраммата суох кыһалларгытыгар астына үөрэ-көтө киэн туттабыт!

Баҕарабыт таптыыр киһибитигэр күн сириг үтүөтүн, кытаанах доруобуйаны, өрүү манньк үөрэ-көтө үлэлииргэр, дьонно-сэргэбэ ахсаабат кыһамныгынан дьон махталын ыла тураргар, уһун дьоллоох, үйэлээх олоҕу!

Эвэрдэни кытта кэргэниг, оҕолорун, сиэннэрин, биһиргэ төрөөбүттэрин, аймахтарын

Саха республикатын Ыччат политикатын туйгунун, Бүтүн Россиятааҕы «Бастыҥ салайааччы-2016» бэлиэ хаһаайынын, Нам улуунун мунньаҕын депутатын, Дмитрий Федотович Алексеев аатынан 1 Хомустаах орто оскуола директорун АТЛАСОВА УЛЬЯНА ПАВЛОВНАҕЫ үөрүүлээх үйэ анардаах үбүлүөйүнэн «Хомустаах 1-кы нэһилиэгэ» муниципальнай тэриллии дьаһалтатын, нэһилиэк депутаттарын, общественноһын аатыттан итии-истинг эвэрдэбитин тиэрдэбит!

Эн өр сылларга үөрэх эйгэтигэр үүнэр көлүөнэ ыччаты иитиигэ-үөрэтиигэ үтүө суобастаахтык, айымньылаахтык уонна ситиһиллээхтик үлэлээн, улууска, республикаҕа үөрэх тиһигэ сайдытыгар бэйэҥ кылааккын киллэрсибиккин үрдүктүк сыаналыыбыт. Сайдам санаагынан, истин-иһирэх сыһыангынан, тобуллаҕас өйгүнэн Эн үөрэтэр оҕолорго, биһиргэ үлэлиир дьонго, төрөпүттэргэ үтүө холобур, нэһилиэк олоҕор-дьаһагар төһүү күүс буоларгы астына бэлиэтибит, махтана билиһэбит.

Убаастабыллаах Ульяна Павловна, бу кэрэ-бэлиэ күнүгэр баҕарабыт, Эийэхэ, күн сиригэр баар бары кэрэни, сыраалаах үлэбэр үтүмэн үрдүк ситиһиллэри, дьиз кэргэнгэр бөҕө туругу, үлэ үөрүүтүн, өй-санаа өлгөмүн, уҕараабат оҕу, көүрүрээбэт күүһү!

Саха республикатын үтүөлээх ветеринарнай бырааһын, 1 Хомустаах нэһилиэгин бочуоттаах гражданинын, Нам улуунун мунньаҕын 3 ыһырыылаах депутатын, «Кыһыл Сыыр» тыа хаһаайыстыбатын потребительскай кредитнэй кооператив толорооччу директорун АЛЕКСЕЕВА ЛИДИЯ ВАСИЛЬЕВНАҕЫ 60 сааскын туолбут үбүлүөйдөөх күнүгүнэн «Хомустаах 1-кы нэһилиэгэ» муниципальнай тэриллии дьаһалтатын, нэһилиэк депутаттарын, общественноһын аатыттан итии-истинг эвэрдэбитин тиэрдэбит!

Ветеринар уустук идэтин баһылаан өр сылларга нэһилиэк, улуус, республика тыатын хаһаайыстыбата сайдытыгар сүҥкөн кылааккын киллэрсибиккинэн астынабыт уонна киэн туттабыт. Үлэлээбит сылларгар эдэр коллегаларгар — муударай наставник, биһиргэ үлэлээбит дьонго — ирдэбиллээх салайааччы, төрөбүт нэһилиэгин сайдытыгар — үтүө сүбэһит, бигэ тирэх буоларгынан махталбытын биллэрэбит.

Убаастабыллаах Лидия Васильевна, баҕарабыт Эн иллээх-эйлээх дьиз кэргэнгэр чэгиэн-чэбдик буолууну, үлэбэр өссө үрдүк ситиһиллэри, чугас дьонун-сэргэн үтүө санааларынан, оҕолорун, сиэннэрин ситиһиллэринэн, сылаас сыһыаннарынан уһун дьоллоох олоҕу, таһаарыылаах үлэни!

Күндүтүк саныыр убайыгытын, үлэ ветеранын, Таастаах, Маймаҕа нэһилиэккэтин Ытык киһитин ПАХОМОВ ДАНИЛ ДАНИЛОВИЧЫ 80 сыллаах үбүлүөйүнэн ис сүрэхтэн эвэрдэлибит!

Күндү киһибит өр сыллаах таһаарыылаах үлэбинэн, дьонго холобургуна киэн туттабыт. Эн сүбэн, кыһамныг, аламаҕай сыһыанын биһиэхэ күүс-көмө, олохпугар куруутун тирэх буолар. Бу орто дойдуга иллээх ыал аҕата, эһэтэ буолан үөрэ-көтө билигин да чэгиэн сылдырагыттан олус астынабыт.

Баҕа санаан барыта туолан, оҕолорун, сиэннэрин тапталларынан, чугас дьонун, аймахтарын өйбүллэринэн кынаттанан өссө да уһундук олохторугар баҕарабыт!

Эвэрдэни кытта Пермьяковтар, Пахомовтар, Тереховтар, Тарариновтар

Уважаемого коллегу ГРИГОРИЯ ИННОКЕНТЬЕВИЧА КОЛЕСОВА от всего сердца поздравляем с 55-летним юбилеем!

Ваш самоотверженный труд, профессионализм, знание дела, ответственное отношение к работе вызывают заслуженное уважение коллег и руководства колледжа.

Желаем Вам здоровья и энергии, удачи и исполнения желаний, тепла и уюта, много радостных минут и благополучия! А еще крутых подъемов, яркой жизни, силы духа, счастья!

С поздравлениями коллектив Намского педагогического колледжа

Убаастыыр эдьийибитин АЛЕКСЕЕВА ЛЮДМИЛА ПЕТРОВНАҕЫ 75 сааскын туолбут өрөгөйдөөх үбүлүөйүнэн ис сүрэхпиттэн итии-истинник эвэрдэлибит!

Баҕарабыт оҕолорун, сиэннэрин үөрүүлэринэн, ситиһиллэринэн кынаттанан уһун дьоллоох олоҕу!

Үтүө күн үөрүүтүн,	Ытыгыт, Эийэхэ.
Кини сырдык тырымын,	Чэгиэн-чэбдик буоларгар
Ыра санаа кыымнарын,	Баҕарабыт ис дууһаттан.
Таптал сылаас сыдыаһын,	<i>Эвэрдэни кытта Яна, Лена, Рая, Кирик, санаспыт Варя уонна барыбыт дьиз кэргэттэрэ</i>

ЫТЫКТАБЫЛЛААХ НАМ УЛУУҔУН ОЛОХТООХТОРО!
 © «Төрүт уу» тэрилтэ «Олонхо» атыы дьизитигэр үлэ күнүгэр 9.00. чаастан 19.00. чааска диэри, баскыһыаннаҕа 10.00. чаастан 18.00. чааска диэри үлэлиир.
 Дьизэ тиэрдэн биэри диспетчерэ 10.00. чаастан 18.30. чааска диэри үлэлиир.
 Билсэр телефоннар: 8-924-873-73-11, 8-914-300-11-70.
 Баскыһыаннаҕа дьизэ тиэрдии оноруллубат.
 Аппааныҕа Л. Левин уул. 3 №-гэр атыыланар (урукку уонна улууп кинобудката). Үлэ күнүгэр 9.00 чаастан 18.00 чааска диэри. Баскыһыаннаҕа үлэлээбэт.

